

ΑΓΓΕΛΟΣ ΑΥΓΟΥΣΤΙΔΗΣ

Μυθιστόρημα

ΚΕΔΡΟΣ

Άγγελος Αυγουστίδης: *Ούζο 44 Ούζο*

ISBN 978-960-04-4892-4

Υπεύθυνη Τμήματος Επιμέλειας-Διόρθωσης: Μαρία Σπανάκη
Επιμέλεια-Διόρθωση: Άννα Βλαχοδήμου
Ηλεκτρονική σελιδοποίηση-διόρθωση: Νικολέττα Δουλάμη

© Άγγελος Αυγουστίδης, 2018

© Εκδόσεις Κέδρος, Α.Ε., 2018

Κέδρος Εκδοτική Α.Ε.

Γ. Γενναδίου 3

Αθήνα 106 78

τηλ. 210 38 09 712-14 • φαξ 210 33 02 655

www.kedros.gr • www.facebook.com/kedros.gr

e-mail: books@kedros.gr

ΠΡΩΤΗ ΜΕΡΑ

Κρύα Βρύση

«Κύριε Αυγουστίνε, πάτα λίγο το φρένο!» ακούστηκε η φωνή του Αριστοτέλη κάτω από το φορτηγό.

«Πού είναι το φρένο;» ρώτησε ο Αυγουστίνος με κάποια δόση αυταρέσκειας. Ήταν πολύ περήφανος για το γεγονός ότι έπειτα από τριάντα χρόνια που ταξίδευε με φορτηγά όχι μόνο δεν ήξερε να οδηγάει, αλλά δεν έδειχνε το παραμικρό ενδιαφέρον έστω για τη λειτουργία των τριών πενταλιών κάτω από το τιμόνι.

Ο Αριστοτέλης, ο οδηγός, δεν συμμαριζόταν την περηφάνια του αφεντικού του. Σίγουρα όχι τη δεδομένη στιγμή που βρισκόταν στριμωγμένος κάτω από το φορτηγό και φοβόταν μήπως αυτό κουνιόταν.

«Το μεσαίο πεντάλι!» φώναξε αγχωμένος. «Το μεσαίο, γμτ».

Η τελευταία λέξη μόλις που ακούστηκε. Όχι μόνο επειδή οι δουλειές εκείνη την εποχή στην Ελλάδα ήταν σπανίζον είδος, αλλά και επειδή η γυναίκα του Αριστοτέλη τον είχε βάλει να της υποσχεθεί ότι δεν θα έβριζε. Σε καμία περίπτωση την Παναγία, τον Χριστό και τους αγίους – με αυτή τη σειρά.

Ο Αυγουστίνος πάτησε τελικά το φρένο και φώναξε «εντάξει». Ο Αριστοτέλης μπόρεσε απερίσπαστος να στερεώσει πρόχειρα το κομμάτι σίδερο που είχε ξεκολλήσει από το υπόλοιπο αμάξωμα. Θα ήταν βέβαια πολύ πιο απλό αν είχε ζητήσει από το αφεντικό του να τραβήξει το χειρόφρενο, όμως αυτό ήταν χαλασμένο. Όταν τελείωσε, είπε «ας' το τώρα», σηκώθηκε όρθιος, ξεσκόνισε τα ρούχα του, έπλυνε τα χέρια του με νερό από ένα μπιτονάκι που είχε πάντα πρόχειρο, άνοιξε τη δεξιά πόρτα της καμπίνας και πήρε τη θέση του πίσω από το τιμόνι.

Κοίταξε το αφεντικό του με δυσπιστία. «Καλά, σοβαρά μιλάς τώρα; Δεν ξέρεις ποιο είναι το φρένο;»

«Και βέβαια όχι», απάντησε ο Αυγουστίνος όλο χαρά που η πλήρης άγνοιά του σε θέματα μηχανών ήταν πάλι αντικείμενο συζήτησης.

«Κοίτα, αυτό εδώ είναι το γκάτζι», είπε ο Αριστοτέλης γλυκά. «Όσο πιο πολύ το πατάς τόσο πιο γρήγορα πηγαίνει το αυτοκίνητο. Εντάξει;»

«Εντάξει».

«Αυτό εδώ στη μέση, δίπλα στο γκάτζι, είναι το φρένο. Όταν θέλεις να τρέξει το αυτοκίνητο, πατάς το γκάτζι. Όταν θέλεις να σταματήσει, αφήνεις το γκάτζι και πατάς το φρένο. Με το ίδιο πόδι. Λογικό δεν είναι;»

«Είναι», αποκρίθηκε ο Αυγουστίνος με πονηρό βλέμμα. «Αυτό εδώ όμως αριστερά τι είναι;»

Ο Αριστοτέλης άρχισε να ανησυχεί. Ήξερε προς τα πού πήγαινε η συζήτηση.

«Κύριε Αυγουστίνε, ασ' το τώρα το αριστερό πεντάλι. Αν περιοριζόμασταν σήμερα σε αυτά τα δύο...»

«Όχι, Αριστοτέλη, δεν είμαι χαζός. Σε βλέπω συχνά να πατάς αυτά τα δύο πεντάλια μαζί. Πώς είπες ότι το λένε το αριστερό;»

«Συμπλέκτη. Το χρησιμοποιείς στο ξεκίνημα».

«Γιατί;»

«Γιατί το φορτηγό είναι βαρύ και πρέπει στην αρχή λίγο να το βοηθήσεις».

«Και γιατί το λένε συμπλέκτη;»

«Γιατί συμπλέκει, κύριε Αυγουστίνε! Γιατί συμπλέκει!»

Η φωνή του Αριστοτέλη άρχισε να τρέμει ελαφρά. Είχε όρεξη να του πει καμιά βαριά κουβέντα. Όμως ο Αυγουστίνος το βιολί του.

«Τι συμπλέκει δηλαδή;»

«Τη μηχανή με το... με τη...» Ο Αριστοτέλης ξαφνικά δίστασε. «Με τις ρόδες», είπε ανακουφισμένος που έσωσε την επαγγελματική τιμή του.

«Και συμπλέκεις κάθε φορά που πατάς εκεί;»

«Ναι», είπε ο Αριστοτέλης για να τελειώνει.

«Ναι, αλλά γιατί δεν συνδέουν απευθείας τη μηχανή με τις ρόδες; Και γιατί δεν πατάς συνεχώς αυτό το... πώς είπαμε ότι το λένε; Και γιατί κουνάς συνεχώς αυτό το πράγμα;» Ο Αυγουστίνος έδειξε το τεράστιο λεβιέ ταχυτήτων.

Ο Αριστοτέλης δεν είχε καμία διάθεση να συνεχίσει την κουβέντα. Ωστόσο έκανε μια τελευταία απελπισμένη προσπάθεια.

«Περίμενε, όχι όλα μαζί. Κοίτα, όταν πατάς τον συμπλέκτη, ουσιαστικά αποσυνδέεις λίγο για να έχεις μεγαλύτερη δύναμη στο ξεκίνημα».

«Μα τι με λες τώρα; Αποσυνδέεις τη μηχανή από τις ρόδες για να έχεις μεγαλύτερη δύναμη; Σε παρακαλώ!»

Τέλος συζήτησης.

Ο Αυγουστίνος θριάμβευε. Ο Αριστοτέλης έκανε βαριεστημένα μια χειρονομία του σιλ «άντε, άσ' το» και έβαλε μπρος. Πάντα μπερδευόταν με αυτού του είδους τις θεωρητικές συζητήσεις. Το αφεντικό του βυθίστηκε με ικανοποίηση στο φθαρμένο δερμάτινο κάθισμα και ξέχασε αμέσως πού βρισκόταν το φρένο. Το φορτηγό, μια βενζινοκίνητη αμερικάνικη Dodge βαμμένη μπλε, με το τιμόνι δεξιά, απομεινάρι του βρετανικού στρατού από τον Β΄ Παγκόσμιο πόλεμο, συνέχισε την πορεία του στον χωματόδρομο, μέσα σε ένα σύννεφο σκόνης. Στο πίσω μέρος ήταν γραμμένο με μεγάλα γράμματα «ΟΥΖΟ 44 ΟΥΖΟ».

Ήταν Τρίτη, 6 Μαΐου του 1958, και κατευθύνονταν προς την Κρύα Βρύση, ένα χωριό πάνω από μισή ώρα απόσταση από τον κεντρικό δρόμο. Ήταν ήδη μεσημέρι και έπρεπε να βιαστούν, αν ήθελαν να προλάβουν τα μαγαζιά ανοιχτά πριν από το μεσημεριανό διάλειμμα. Βέβαια, όταν λέμε «μαγαζιά», ίσως είναι λίγο υπερβολικό, αφού είχαν μόνο έναν πελάτη στην Κρύα Βρύση, τα Γενικά Είδη Η Ειλικρίνεια. Υπήρχε και ένα καφενείο, Η Καλή Καρδιά, αλλά προμηθευόταν ποτά από τον ανταγωνιστή, το ποτοποιείο Βασιλειάδη, επίσης από τη Θεσσαλονίκη. Ο Αυγουστίνος δεν προσπάθησε ποτέ να προσεγγίσει την Καλή Καρδιά. Μπορεί να ήταν ανταγωνιστές, όμως ο Βασιλειάδης δεν έπαυε να είναι και συνάδελφος, όπως και δεκάδες άλλοι μικροί ποτοποιοί

της Θεσσαλονίκης, που με τα φορτηγά τους γεμάτα ούζο, κονιάκ, λικέρ και κρασί όργωναν τα χωριά της Μακεδονίας. Ήταν άγραφος νόμος να μην κλέβει κανείς τους πελάτες του συναδέλφου του – τουλάχιστον όχι φανερά. Υπήρχαν βέβαια μαγαζιά, κυρίως τα μεγάλα, που αγόραζαν ποτά από διάφορους προμηθευτές. Όμως τα περισσότερα μικρά μαγαζιά είχαν έναν σταθερό προμηθευτή. Αυτό ένας τίμιος έμπορος όφειλε να το σεβαστεί. Και ο Αυγουστίνος ήταν πολύ ευαίσθητος σε ό,τι αφορούσε το όνομά του στην αγορά, ιδιαίτερα στην Ένωση Ποτοποιών Θεσσαλονίκης, της οποίας ήταν ενεργό μέλος.

Η Κρύα Βρύση ήταν ώριμη για τον μεσημεριανό ύπνο. Στον δρόμο, μπαίνοντας στο χωριό, δεν κυκλοφορούσε ψυχή. Ακόμα και τα σκυλιά ήταν ξαπλωμένα και δεν έδειχναν το παραμικρό ενδιαφέρον για ένα τόσο σπάνιο θέαμα όσο ένα φορτηγό. Και η πλατεία ήταν σχεδόν άδεια. Η Ειλικρίνεια φαινόταν πως ήταν κλειστή. Όμως στην απέναντι πλευρά της πλατείας, έξω από την Καλή Καρδιά, στη σκιά του πλατάνου, κάθονταν δυο τρεις γέροι.

«Είναι μέσα», φώναξαν, και πραγματικά ο ιδιοκτήτης της Ειλικρίνειας, ο οποίος είχε ακούσει το φορτηγό, άνοιξε την πόρτα.

«Βρε, βρε, βρε, καλώς ήρθατε! Πολύ αργήσατε! Περάστε».

Ο Αυγουστίνος και ο Αριστοτέλης μπήκαν στο μαγαζί. Ο Αυγουστίνος με τη φθαρμένη δερμάτινη τσάντα με τα τεφτέρια του υπό μάλης. Η Ειλικρίνεια ήταν τόσο παραμελημένη και βρώμικη όσο και το αφεντικό της, που προφανώς δεν θεωρούσε αναγκαία ένα πλύσιμο και ένα ξύρισμα

τόσο κοντά μετά το Πάσχα. Εξ ου και το παρατσούκλι του, «λιγδιάρης». Στην ατμόσφαιρα κυριαρχούσε μια έντονη γλυκόξινη μυρωδιά από οινοπνευματώδη ποτά, σαπούνι, τυρί και σιτηρά. Εκτός από τρόφιμα, το κατάστημα πουλούσε υφάσματα, σιδηρικά, λιπάσματα, φυτοφάρμακα, είδη κουζίνας – και ένας Θεός ξέρει τι άλλο. Το δάπεδο ήταν από πατημένο χώμα και στη μέση είχε μια μεγάλη πλάστιγγα. Πίσω από το τραπέζι με την καρέκλα όπου καθόταν το αφεντικό κρεμόταν μια ταμπέλα που έγραφε «Είδη Προικός». Λίγο πιο πάνω, δεξιά, μια Γερμανίδα καλλονή σημαδεμένη από μυγόσκατα διαφήμιζε ραδιόφωνα Grundig. Το σύνολο το φύλαγε ένας κόκκινος γάτος. Αν έκρινε κανείς από τις γιγαντιαίες διαστάσεις του, δεν ήταν περιττή πολυτέλεια.

«Πώς πάει η Θεσσαλονίκη; Πώς πάνε οι δουλειές;»

«Τα συνηθισμένα», απάντησε ο Αριστοτέλης. «Λίγο ήρεμα. Κάνει πολλή ζέστη – περίεργο τέτοια εποχή. Έτσι ο κόσμος το έχει ρίξει στις λεμονάδες και στις μπίρες».

«Παρ' όλο που η μπίρα κάνει κακό στο στομάχι», συμπλήρωσε ο Αυγουστίνος, ο οποίος είχε διάφορες θεωρίες για τις αρνητικές συνέπειες στην υγεία των αλκοολούχων ποτών που εκείνος δεν πουλούσε. Υποστήριζε μάλιστα ότι από σπιτικά αποσταγμένα μπορούσε ακόμα και να τυφλωθεί ο άνθρωπος.

«Εδώ οι δουλειές δεν πάνε πια καθόλου καλά», είπε ο αξύριστος μαγαζάτορας. «Δεν υπάρχουν χρήματα. Περιμένουμε να περάσει το καλοκαίρι, όταν θα πουληθεί το στάρι. Την Κυριακή βέβαια έχουμε και εκλογές. Ποιος ξέρει; Ίσως μετά τις εκλογές η νέα κυβέρνηση να μας δώσει καλύτερες τιμές. Ας το ελπίσουμε».

Σήκωσε τα μάτια ψηλά και άλλαξε κουβέντα.

«Τι να σας προσφέρω; Κάνα ουζάκι;»

«Όχι, ευχαριστώ», αποκρίθηκε ο Αριστοτέλης κάνοντας έναν μορφασμό. «Το έλκος μου... ξέρεις... Φέρε μου καλύτερα ένα ποτήρι νερό».

Ο Αριστοτέλης δεν είχε έλκος. Όμως από τότε που, κάπως απογειωμένος από το ποτό, προσγείωσε την Dodge σε μια κολόνα του ΟΤΕ, το αφεντικό του δεν του επέτρεπε να πίνει εν ώρα εργασίας. Έτσι είχε διασπείρει τη φήμη ότι υπέφερε από έλκος.

Ωστόσο ο Αυγουστίνος, ο οποίος είχε όντως έλκος, δεν μπορούσε να αρνηθεί το δικό του ούζο. Έβαλε λοιπόν στο στόμα μια μικρή γουλιά.

Ακολούθησε μια κουβέντα για γυναίκες και παιδιά, για τη γιαγιά που ήταν στο νοσοκομείο, μέχρι να φτάσουν τελικά στην πολιτική.

«Εσείς τι λέτε στην πόλη; Ποιος θα κερδίσει τις εκλογές;»

Ο Αυγουστίνος έμεινε στα ρηχά. Δεν ήξερε τις πολιτικές απόψεις του πελάτη του, και το να ανοίξει κανείς τα χαρτιά του στην Ελλάδα του 1958 δεν ήταν και τόσο έξυπνη κίνηση. Έκανε μια αόριστη χειρονομία, που μπορούσε να σημαίνει οτιδήποτε.

«Γεροί να είμαστε, ησυχία να έχουμε και ένα κομμάτι ψωμί για τα παιδιά μας», επενέβη ο Αριστοτέλης, που έπαιζε κι αυτός το παιχνίδι.

«Και ενότητα», πρόσθεσε ο Αυγουστίνος, ο οποίος είχε βρει την κατάλληλη λέξη. «Όταν είμαστε ενωμένοι, κάνουμε θαύματα. Όταν τσακωνόμαστε, έρχονται καταστροφές».

Επικλήσεις για ενότητα ήταν πάντα ευπρόσδεκτες στην Ελλάδα, τόσο σε αριστερούς όσο και σε δεξιούς κύκλους. Αν ανέφερες και κάνα δυο ιστορικά παραδείγματα – κατά προτίμηση όχι πολύ πρόσφατα –, προσέδιδες επιπλέον κύρος στην άποψή σου. Όμως ο Αυγουστίνος δεν χρειάστηκε να αναφέρει παραδείγματα. Ο πελάτης κουνούσε ήδη επιδοκιμαστικά το κεφάλι.

Είχε φτάσει η ώρα για δουλειά.

«Λοιπόν τι μπορούμε να κάνουμε για σένα σήμερα; Τι θα πάρεις;»

«Να σου πω την αλήθεια, τίποτα. Δεν μου χρειάζεται κάτι».

«Σοβαρά μιλάς τώρα; Πριν από δύο βδομάδες πάλι δεν πήρες τίποτα. Όλο κι όλο δύο μπουκάλια ούζο, αν δεν κάνω λάθος».

«Είναι αλήθεια. Όμως δεν υπάρχουν λεφτά στο χωριό. Ο κόσμος δεν αγοράζει τίποτα».

«Ναι, αλλά αν γίνει κάποιος γάμος; Τι θα κάνεις τότε, αν δεν έχεις λίγο απόθεμα;»

«Αν επρόκειτο να γίνει γάμος, θα το ήξερα μήνες πριν».

Κοίταξε τον Αυγουστίνο πονηρά και πρόσθεσε:

«Αν βέβαια θέλεις να μ' αφήσεις ένα δοχείο ούζο, εγώ δεν έχω πρόβλημα. Θα σε πληρώσω όμως μετά τον γάμο».

Ο αξύριστος γέλασε, αλλά του Αυγουστίνου δεν του φάνηκε καθόλου αστείο. Συνειδητοποίησε ότι άδικα είχε έρθει στην Κρύα Βρύση και προσποιήθηκε πως δεν είχε ακούσει ότι μόλις του ζητήθηκε να αφήσει βερεσέ ένα δοχείο ούζο δώδεκα οκάδων.

«Εν τη παλάμη και ούτω βοήσομεν», μουρμούρισε.

Ο Αυγουστίνος είχε αδυναμία στα ρητά, στα αποφθέγματα και στους γρίφους, κατά προτίμηση στα αρχαία ελληνικά. Δεν γινόταν βέβαια πάντα αντιληπτός, ιδιαίτερα στα χωριά, αλλά αυτό δεν τον ένοιαζε. Τα έλεγε περισσότερο για τον εαυτό του. Έτσι και εκείνη τη στιγμή ο αξύριστος δεν φάνηκε να κατάλαβε, αλλά μπορεί και να μην τον είχε ακούσει.

«Λοιπόν», είπε δυνατά ο Αυγουστίνος. «Αφού είναι έτσι... να μη σε καθυστερούμε... Άντε, φύγαμε. Τα ξαναλέμε».

«Το ούζο σου δεν το ήπιες».

Ο Αυγουστίνος έβαλε στο στόμα του άλλη μια γουλιά, χαιρέτησε και πήγε στο φορτηγό. Ο Αριστοτέλης, πριν φύγει κι αυτός, πήρε μια σακούλα ελιές, λίγο τυρί και ένα κομμάτι χωριάτικο ψωμί. Πλήρωσε, χαιρέτησε άλλη μια φορά και βγήκε από το μαγαζί.

«Τι μούτρο!» είπε βάζοντας μπρος τη μηχανή.

Ο Αυγουστίνος δεν μίλησε.

«Κάνουμε πάνω από μισή ώρα δρόμο να έρθουμε και άλλο τόσο να γυρίσουμε, δεν αγοράζει τίποτα και του αφήνουμε και τα λεφτουδάκια μας».

Ο Αυγουστίνος πάλι δεν μίλησε. Το φορτηγό απομακρύνθηκε σιγά σιγά από το χωριό, ακολουθώντας τον ίδιο παλιόδρομο. Μετά την πρώτη στροφή, όταν είχαν βγει από το οπτικό πεδίο της Κρύας Βρύσης, ο Αριστοτέλης σταμάτησε χωρίς να σβήσει τη μηχανή. Το αφεντικό του άνοιξε την αριστερή πόρτα, έφτυσε το ούζο που είχε ακόμη στο στόμα και την ξανάκλεισε. Ο Αριστοτέλης πάτησε γκάζι και συνέχισαν σιωπηλοί τον δρόμο τους.

Αυτή η σκηνή ήταν υπόθεση ρουτίνας. Ο Αυγουστίνος

σπάνια έπινε, και σίγουρα όχι ούζο. Καμιά φορά, τις Κυριακές, μπορεί να έπινε ένα ποτηράκι κόκκινο κρασί, στο οποίο πρόσθετε λίγο νερό. Νερό, αυτό ήταν το πάθος του. Ήξερε και εκτιμούσε τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά κάθε πηγής που συναντούσε στον δρόμο του. Η απέχθειά του βέβαια για το ποτό τού δημιουργούσε συχνά προβλήματα, ιδιαίτερα όταν κάποιοι πελάτες επέμεναν να του προσφέρουν ένα ποτηράκι για το καλωσόρισμα. Δεν μπορούσε μονίμως να αρνείται το δικό του προϊόν! Για να μην τον παίρνουν χαμπάρι σε τέτοιες περιστάσεις, είχε γίνει πολύ εφευρετικός. Στην αρχή έβαζε στο στόμα του μια πολύ μικρή γουλιά, βρέχοντάς το απλώς. Στη συνέχεια έκανε πως έπινε και στο τέλος – αν πραγματικά δεν γινόταν αλλιώς – γέμιζε το στόμα του με το υπόλοιπο και περίμενε μέχρι να ξεφύγει από την προσοχή των άλλων. Τότε έφτυνε το προϊόν του. Αν όμως έβρισκε την ευκαιρία να αδειάσει το ποτήρι του κάπου στα κρυφά, δεν την άφηνε ανεκμετάλλευτη. Ως ψευτο-πότης, είχε γίνει εξπέρ στην προσποίηση. Ο Αριστοτέλης υποστήριζε ότι ήταν σε θέση ακόμα και να μιλάει κανονικά με το στόμα γεμάτο. Ωστόσο αυτό ήταν μάλλον υπερβολή.

Το μεσημεριανό διάλειμμα

Έπειτα από οδήγηση ενός τετάρτου έφτασαν σε μια συστάδα δέντρων γύρω από μια γούρνα με μια βρύση. Χωρίς να ρωτήσει, ο Αριστοτέλης σταμάτησε την Dodge στη σκιά. Κατέβηκαν και οι δύο, ο καθένας με ένα κύπελλο στο χέρι. Ήταν η μόνιμη στάση τους για το μεσημεριανό διάλειμμα. Ο Αυγουστίνος πήγε αμέσως να ξεπλύνει το στόμα του από την ενοχλητική γεύση του ούζου και να πιει νερό. Ναι, αυτό ήταν ωραίο δροσιστικό νερό!

Το νερό ο Αυγουστίνος το χώριζε σε τρεις βασικές κατηγορίες: το δροσιστικό, το νόστιμο και το χωνευτικό – με ατελείωτες υποδιαιρέσεις και συνδυασμούς.

Στο μεταξύ, ο Αριστοτέλης άπλωσε μια κουβέρτα στο χορτάρι, έβαλε στη μέση μια πετσέτα και πάνω σε αυτή το τυρί, τις ελιές και το ψωμί. Έπλυναν τα χέρια τους, γέμισαν τα κύπελλά τους νερό και κάθισαν να φάνε.

«Είναι βρωμιάρης, αλλά το ψωμί του είναι ωραίο», είπε ο Αριστοτέλης με το στόμα γεμάτο.

«Ελπίζω να έκοψες μόνος σου το ψωμί».

«Μα το ρωτάς; Ο λιγδιάρης μόνο κατά λάθος πλένει τα χέρια του».

Άλλο δεν μίλησαν στη διάρκεια του φαγητού. Όταν τελείωσαν, ο Αριστοτέλης συμμαζέψιψε και μετά ξάπλωσαν και οι δύο πάνω στην κουβέρτα, κάτω από τα δέντρα.

Ο Αυγουστίνος κοιμόταν με το στόμα ανοιχτό, όπως πάντα. Το ροχαλητό του ήταν κλιμακωτό και κυκλικό. Στην αρχή δεν ροχάλιζε. Μετά άρχιζε να ροχαλίζει απαλά, κατόπιν λιγότερο απαλά, στη συνέχεια ακόμα λιγότερο απαλά και ούτω καθεξής, μέχρι που έφτανε σε μια κορύφωση και μισοξυπνούσε. Τότε έκανε χαπ χαπ χαπ, το στόμα έκλεινε και ο κύκλος ξανάρχιζε. Ένας κύκλος διαρκούσε γύρω στα δέκα λεπτά.

Το ροχαλητό του Αριστοτέλη, από την άλλη, ήταν γραμμικό. Ούτε πολύ απαλό ούτε πολύ δυνατό. Ήταν ένα ωραίο σταθερό ροχαλητό, που απέπνεε εμπιστοσύνη. Και οι δύο έλεγαν στις γυναίκες τους ότι ο άλλος ροχάλιζε. Στην πραγματικότητα δεν ενοχλούσαν και πολύ ο ένας τον άλλο τις πάμπολλες φορές που μοιράζονταν το ίδιο δωμάτιο στις περιοδείες που έκαναν με το φορτηγό στη Μακεδονία.

Το πρόγραμμα κάθε περιοδείας, διάρκειας δύο ή τριών ημερών, ήταν σταθερό. Τη μία βδομάδα πήγαιναν στη Χαλκιδική. Με τους δρόμους της εποχής το ταξίδι διαρκούσε δύο μέρες. Μετά ξεκουράζονταν μία μέρα και ξεκινούσαν και πάλι για την Κεντρική Μακεδονία, όπου περιόδευαν δύο μέρες. Την επόμενη βδομάδα πήγαιναν για τρεις μέρες στη Δυτική Μακεδονία. Η Κρύα Βρύση ήταν η πρώτη στάση της τριήμερης περιοδείας.